

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Ljubljani s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petitvrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo posiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Volitve za okrajne zastope na štajerskem.

II.

Po tem volilnem redu, katerega so Kaiserfeld in konsorti res prav umeteljno sestavili po izgledu svojega mojstra Schmerlinga, da bi na steno pritiskali Slovence ter ogromno naravno večino podvrgli manjšini, vršile so se prve volitve leta 1866, povsodi pod pritiskom od vlade podpiranega nemškutarstva in birokratizma. Zato se nij bilo čuditi, da sta tačas le dva okraja: gornjegranski in ljutomerski dobila po večini narodne zastope, v vseh drugih pa so k večjemu kmetske občine si izvolile narodne možé, kakor Celje, Vransko, Laško, Ptuj, Ormuž; tedaj je bil le 4. del zastopnikov naroden, večina pa nemškutarska; pa še tudi kmetske občine so v nekaterih krajih: Maribor, Slovenska Bistrica, Marenberg itd. se dale zmotiti, tako da v teh zastopih nij bilo nobenega narodnjaka.

Ker so okrajni zastopi samo na tri leta voljeni, ponovili so se l. 1869. Narodna zavest se je med tem časom krepkeje razvila ne samo med kmetskim ljudstvom, tudi v trgih in mestih se je pomnožila in okrepčala narodna inteligencija. Zato se je pokazal leta 1869 znaten veseli napredek pri volitvah za okrajne zastope in so si Slovenci narodno večino pridobili v okrajih: Gornji grad, Vransko, Šoštanj, Ljutomer, Šmarje, Sevnica; pa tudi drugod so v kmetskih občinah razven v mariborskem, marenberškem in slovensko-bistriškem okraji bili izvoljeni narodni zastopniki.

Da kljubu neugodnemu volilnemu redu je vendar mogoče bilo, ta uspeh dosegati, je storila skupina velikih posestnikov. Pravico v tej skupini voliti ima vsak gruntni posestnik, kateri gruntne in hišne davka brez vojskine priklade

najmanj 60 fr. na leto plačuje. Takih velikih gruntnih posestnikov se pa med našimi kmeti mnogo nahaja, oni imajo tudi volilno pravo v velikem posestvu, in če složno volijo, lahko tudi v skupini velikih posestnikov narodne zastopnike izberejo. Sploh pa imajo veliki gruntni posestniki s kmet-skimi občinami enake interese. Če skupina velikih posestnikov narodno voli, potem bi imela s skupino kmetskih občin ravno toliko zastopnikov v zboru, kakor skupine velikih trgovcev in obrtnikov in pa mest in trgov. A na štajerskem Slovenskem je le v malo okrajih trgovina in obrtnija tako razvita, da bi imeli dovoljno število volivcev v tej skupini. Volilno pravico ima namreč vsak lastnik obrtniškega, rudniškega ali trgovskega podjetja, kateri od tega v okraji plačuje najmanj 60 fr. direktnega davka brez vojne priklade. Takih obrtnikov in trgovcev imajo le mariborski, celjski in ptujski okraj v dovoljnem številu, da zasedejo vse tej skupini ohranjene sedeže v okrajnih zastopih; v vseh drugih okrajih pa imajo posamezni obrtniki in trgovci, katerih je s tako visokim davkom le po 2 do 6, virilni sedež v zastopih. Ena oseba tedaj, ki plača le 60 fr. davka, ima tisto pravico glasiti v okrajnem zastopu, kakor izvoljeni od kmetskih občin, kateri zastopa 1000 do 4000 prebivalcev in 1000 do 7000 fr. davka. Kjer nij dovolj velikih obrtnikov in trgovcev, tam se število zastopnikov te skupine razdeli med skupino mest in trgov in med ono kmetskih občin in po tem takem je mogoče, da dobiva kmetska skupina z velikimi posestniki vred večino v okrajnem zastopu.

Obrnimo se zdaj do volitev, katere se bodo še tekom tega leta vršile. Nij dvomiti, da bodo okrajni zastopi, ki so dozdej bili narodni, tudi v prihodnje si narodno večino ohranili in celo okrepčali. Gornji grad, Vransko, Šoštanj, Ljutomer, Šmarje, Sevnica so okraji,

na katere se smemo zanašati, da se pri novih volitvah ne bodo dali osramotiti. Narodna večina bi se s pomočjo velikega posestva še dala pridobiti v okrajih: Ptuj, Laško, Ormuž, sv. Lenart; morebiti tudi v Kozjem, Rogateci, Konjicah, gornji Radgoni, Slovenjem Gradcu, Brežicah. Tu je treba, da se o pravem času pregledajo zapisniki volilcev iz velikega posestva in da tisti veliki posestniki, ki plačajo po 60 fr. direktnega davka in morebiti nijso vpisani med volilce, svoje volilno pravo reklamujejo. Celjski okraj ima 40 zastopnikov, med temi je 10 kmetskih narodnih; da bi tudi kot zastopniki velikega posestva se narodni možje izvolili, je težko pričakovati, ker so se dozdej med velike posestnike zapisavali vsi mestjani, ki imajo kak gruntič na deželi, in od tega s svojo mestno hišo vred plačujejo 60 fr. davka. Zoper take volilce bi se moralo protestirati, kajti mestjan ima v mestni skupini svojo volilno pravo in ako voli v skupini velikih posestnikov, ki imajo vse druge interese, krati zemljiščnim posestnikom volilno pravico. Kar se tiče mariborskega okraja, bodo gotovo tamošnji rodoljubi vse skušali, kar se po znanih neugodnih okoliščinah dá storiti, da vsaj nekoliko narodnih mož spravijo v okrajni zastop.

Pred vsem moramo vso pozornost obračati na skupino kmetskih občin. Volilci za okrajni zastop so v tej skupini vsi župani in za vsakih 1000 duš občine še en volilni mož, katerega občinski odbor izvoli. Tudi ta odločba volilnega reda nij posebno liberalna, ker imajo le župani volilno pravo in volilne može ne volijo prvotni volilci, kakor se to godi pri volitvah za deželni zbor, temuč samo občinski odbor. Komu bi se nehoté ne vrnila misel, da se je to odločilo z dobro premišljenim namenom, še celo v kmetskih skupinah nekakov upljiv pri volitvah ohraniti birokraciji, s

Listek.

Kralj Samo.

(Dalje.)

Kralj Samo je zanimiv predmet uže s samega znanstvenega stajališča. Vprašanja: Kdo je bil, kaj je bil Samo, kje je vladal, kako daleč je segal med Slavjane jegov vpliv, so velike zanimivosti za vsakega historika, kamo li za slovenskega ne bi bila!

G. Fašing je svojo razpravo na edino pravo podlago postavil, na sporočila starih dveh kronistov Fredegarja in nekega Anonyma (neimenovanega), ki je pisal o „pokristjanjenji Bojoareev in Gorotanov.“ Fredegar, frankovski letopisec, živši v drugej polovici 7. veka po Kr., sporočuje frankovska dela in frankovske zgodbe med leti 592—641; Anonym je živel v drugej polovici 9. veka. Vremenski razloček med obema je tedaj ta, da Fredegar piše povestnico o ravnokar preteklih dogodbah, da je skoro svedok tem dogodbam, a Anonym za 200 let kesneje. Ta razloček je gledé na vérnost in važnost historičnih sporočil obeh pisateljev jako imeniten.

Priobčivši Fredegarjevo in Anonymovo povest o Samu pretresuje g. Fašing po vrsti sledeča vprašanja. Prvo: kdo in od kod je bil Samo? Je-li bil Frank, kakor ga Fredegar imenuje, ali Slavjan, kakor ga Anonym zove?

Fredegar pripoveduje najprej, da je o času, ko so se zapadni Slovéni na Avare vzdignoli (l. 623), neki Frank Samo, trgovec, Slovénom se pridružil in jih v bojih zoper Avare tako dobro podpiral, da so si ga vsled tega za kralja izbrali. Med temi Slovéni je potem Samo 35 let srečno vladal, poštovan in iskan od drugih slovanskih kraljev. Tudi pripoveduje Fredegar, kako se je Samo francoskemu kralju Dagobertu ubranil, kateri je zarad neklih frankovskih v imenu jih kralja trgujočih kupcev, ktere so Slovéni ubili in opleni, četverno vojsko na Sama poslal: tri frankovske in eno longobarsko vojsko, a kako se je Samo ubranil, frankovske tri vojske v tridnevem boju pri Vogastisburgu popolnoma pokončavši. Vsled teh srečnih bojov nij bila slovenska Samova kraljevina samo mirna, nego tudi tako krepka, da je v torinjske gore in druge nemške krajine z mečem vdiral. — Anonym pak Sama imenuje kneza korotanskega, Slovén, bivajočega pri Korotanih, ki je frankovske kupce dal umoriti, in je za to bil od kralja Dagoberta z vojsko napaden in jegov narod, korotanski, Frankom podvržen.

Anonymova povest omenja, kakor se vidi, samo ono dejanje Samovo, ktero Fredegar pozneje v misli jemlje, vojsko z Dagobertom; Fredegar pa po priliki tudi začetek Samovega kraljevanja opisuje, kako se je vedel nebrojnim sovražnikom ubraniti, celo mogočnemu Dagobertu,

ki je glavni predmet Fredegarjevemu letopisu. Anonym vé samo za nekega „kneza“ korotanskega, kateri daljnega opisa ne zaslučuje! Vidi se, kako je 200 let po Samovem kraljestvu zapadnik o tem možu in o povestnici zapadnih Slovénov sodil! Meni se vidi vsa Anonymova povest kakor nekakova zmes na sebi istinitih, a krivo in samovoljno združenih faktov. Samo je bival, on je historična osebnost, ne utajljiva celo Nemu, sosedu Slovanovemu, a mržečemu na-nj; Samova moč jo segala tudi v Korotane, kateri pak so onaj bili uže podložniki frankovski, ko je Anonym pisal; vse to v eno povest zvarjeno dela Sama „vojvodo“ in kakor korotanskega vojvodo — Slovana, Korotane pak — uže onaj Dagobertu podložne!

Kako pristna, kako živa, kako resnična pak se vidi na prvi pogled Fredegarjeva povest o Samu! Tu je zanimivi začetek Samove sreče, jegova pripomoč in bojaveščnost, jegovo srečno in dolgo (35letno) vladanje, Dagobertovo poslanstvo k Samu z vsemi priključenji, Samovi boji zoper ogromno moč sovražnikov, deročih z juga in zapada na mlado „Slavinijo“, in veličestvena Samova zmaga v tridnevem boju, končujoča se s popolnim pobojem Frankov v malej povestnici in kako prostej opisana. Kako kratko je vse to pripovedano, a kakovi čini se tu sporočajo! Potomeci zvedajo iz Fredegarja, katerega kroniko g. Fašing „najvažnejšim historičnim virom srednjega

katero so župani po svojem poslovanju v vedni dotiki, je tedaj upati, da bodo bolj omahljivi, ko drugi popolnem neodvisni volilni možje. K temu še pride, da so se volitve za okrajne zastope dosle obojekrat vršile po županih in odborih, ki so že tri leta poslovali. Kakor je znano, se tudi občinski odbori le na tri leta volijo; naravno bi tedaj bilo, da bi se prej nove občinske volitve vršile, potem še le volitve v okrajne zastope; kajti v mnogih krajih so župani po svojem triletnem delovanju izgubili zaupanje volivcev in tudi v odbor se morebiti volijo drugi možje. Namesto tega pa se razpišejo volitve za okrajne zastope vselej par mesecev pred volitvami za občinske odbore in so volilci še stari župani, kateri utegnejo v malo tednih odstranjeni biti in ki vendar še pred svojem odstranjenjem odločijo za prihodnja tri leta sestavo okrajnega zastopa. Da bi se to godilo iz zgolj naključja, tako dolgo ne verjamemo, dokler se ta abus ne odpravi.

Tudi v mestih in trgih bi se morale poprej vršiti volitve v občinske odbore, potem še le one za okrajne zastope po novih odborih.

Naj pa se vršijo volitve preje ali sleje, skrbimo že zdaj, da nas ne prehitijo protivniki, kateri bodo silneje, ko kedaj, pritiskali na volilce, v zavetji in pod plaščem prijazne jim sedanje vlade. Delavnost in pogum, in zmaga bo naša!

Dopisi.

Iz Belgrada 19. okt. [Izv. dop.] Velika razdraženost vlada med belgradskim mestjanstvom zavoljo postopka magjarskega komisarja v Novem-Sadu protiv tamošnje srbske crkvene občine. O tem novem aktu magjarskega vandalizma pripovedal mi je eden znanec, kateri je vse videl in slišal, kar se godilo pri tej priliki, sledeče: 14.(2.) sept. bilo je zaključeno v sednici novosadske cerkvene občine, da se da poverenje g. Miletiču, administratoru Stojkoviću, in vsem poslancem na cerkvenem saboru. Ko je občina v ponedeljek 26. (14.) t. m. edno sednico imela, pride Marhov, tajnik kraljevskega komisarja, in preda pismo, v katerem se zahteva, da se akt poverenja, koji je zapisan v protokol, uniči. Predsednik Branovački počne da čita to pismo; ker je pa bilo madjarsko pisano, to reče Miletič da se tako pismo ne more primiti, kajti občina je srbska, in one ne razume madjarski; Marhov odgovori, da nij svobodno govoriti, občina mora učiniti, kar je pisano. Na to odgovore občinari: „kaj hočemo tu delati, kad ne moremo izvesti v

veka“ pripisuje, o velikem kralji slovan-skem, o velikej državi slovanskej, [osnovanej ob Dunaji reki, o velikem boju nemštva in laštva zoper Slovéne in o sijajnem izidu tega boja, — dela in čine, dostojne velikega pisatelja in debelih knjig! A vse to je sodržano v četirih poglavjih Fredegarjeve kronike in v sedemvrstičnem sporočilu Anonyma! —

Prvo vprašanje o Samu, uže mnoge pisatelje zanimavše, je: kdo in odkod je bil Samo? Je-li bil Frank kakor Fredegar pripoveda, ali Slovan, kakor Anonym piše? —

Pred vsem se mi poročili Fredegarja, ki o Samu piše, ka je bil „natione Francus“, in Anonyma, ki pravi da je Samo bil „Slavus“, nikakor ne vidita navskrižni. Tu se sme Pelzel-nu verovati, ki „natione“ jemlje v pomenu politične (državne) narodnosti, ktera pri obširnosti ondanjega frankovskega kraljestva, obsegajočega mnogo slovanskega sveta, slovansko narodnost (v prvotnem pojemu te besede) nikakor ne izključuje. Samo je tedaj uže po skladnih in dopolnjujočih se besedah obeh letopiscev nedvojbeno Slovan, kar šče jegovo slovansko ime „Samo“ bolj potrjuje.

Kar pak najbolj slovanstvo Samovo dokazuje, to so jegove životne okolnosti, jegovo slovansko mišljenje in delovanje, jegova slovanska politika. (Konec prihod.)

našem jeziku, kaj se zahteva od nas, bolji je da se razidemo;“ na to so razven predsednika in duhovnov vsi zapusti dvorano. Marhov zahteva od predsednika akt, da ga more uničiti; predsednik odgovori, da tukaj nobeden nema pravice njemu zapovedati do same občine, odide, in s njim svi duhovni. Zdaj da Marhov znamenje enemu policajnemu uradniku in na to pridejo 4 kompanije vojniov z bajoneti na puškah, 2 pred srbsko cerkev, kjer je občinska dvorana, 1 pred stanovanje kraljevskega komisarja in 1 pred „društvo za radinost.“ Marhov išče od sluge ključe od arhive, katere mu sluga neče dati; na to pošlje po ključara, in dovede nekoliko vojniov v občinsko dvorano; ko se je arhiva otvorila, vzame on protokol in ko najde zapisnik sednice od 14.(2.) septembra, izmaže ga s črnilom; priložen akt, izveštaj 72 poslancev na cerkvenem saboru, raztrga in potem sežge.

Narod je bil miren. Nemški popotniki iz Beča, koji so nazoči bili, so grajali taj postopek magjarske vlade, in čudili se, da je mestjanstvo mirno bilo in mirno gledalo nepravdo, katera se je činila srbskemu narodu. Hočejo li Magjari opet provocirati taj narod? So li že pozabili 48. leto? D.

Politični razgled.

Deželni zbori bodo okolo 5. novembra svoje delovanje začeli; da jih vlada ne bode dolgo zborovati pustila, to je jasno, ker jej bode na tem ležeče da svojo podporo, rajhsrat, zopet zbere.

Delegacije so svoje delovanje v glavni stvari, dovolitvi proračuna, dokončale.

Na Češkem je prišla „svoboda v Avstriji“ že tako daleč, da dve sto let sloveče in dozdej nekonsfiscirane Shakespearove drame prepovedujejo igrati, ker slavni britanski poet govori v igri „mero za mero“ o nekem namestniku tako, da bi Čeh sodil, ka je Koller! Živela nemška svoboda!

Pri zadnjih volitvah na Češkem so meščani v Kolinu veliko trpeli. Koller jim je bil vojake na vrat poslal, in vse nemštvo je na nje vpilo češ da terorizirajo okolo stanujoče ustavoverne posestnike, ker so k dvema meščanje prosit šli naj ne volita protinarodno. Zdaj je bila po dolgem preiskavanji cela reč pred sodnijo, a sodniki nijso nobenega pregreška našli. Nekdanje nemško vpitje je torej gola perfidija.

V Lüttich-u je ljudstvo ob priliki, ko je pruska vojaška deputacija prišla tje nekim pri Sedanu ranjenim in v Lüttichu umrlim vojakom spominek staviti, Nemcem demonstrativno svoje sovražstvo izkazovalo.

Pri dopolnilnih volitvah v francosko narodno skupščino so zmagali na šestih krajih republikanci in samo na enem je z 39.000 glasov proti 30.000 voljen legitimist.

Razne stvari.

* (Upravni odbor „narodne tiskarne“) ima 28. t. m. sejo, v kateri se bode konstituiral.

* (Odbor pisateljskega društva) ima 29. oktobra sejo, v kateri se bode sklepalo o izdanji Preširnovega albuma.

* (Nesebičnost gospoda Lesarja) utegne itak že znana biti vsacemu, a naslednji prigodek jo kaže v pravej luči. Gospod Lesar je namreč tajnik Matice in ima v tej lastnosti tudi pravico in dolžnost udom, kateri plačajo 50 kebrov, izročevati Matične diplome. Ker je rajni dr. Toman plošo, na katerej je vrezana diploma, Matiči podaril, ne treba za diplomu nikakega plačila, ampak omenjenih 50 kebrov je le nagrada za krasopisca ali kaligrafa, da ime dotičnega uda lepo in okusno napiše. Gospod Lesar pa je bil le redkokdaj tako židane volje, da bi bil kaligrafa pital, namreč si je mislil: Prokleto ne bodi, saj jaz tudi lepo pišem in spravil se je

lastnoročno nad diplomu. Ko duhovni gospod H..... na tak način izdelano diplomu v čitalnici dobi v roke, je neče prevzeti, ker je 50 kebrov za kaligrafa, ne pa za Lesarjevo pisavo plačal. Nastane vsled tega velik šunder, pri vseh mizah v čitalnici in celo prof. T. se hduje: „Meni je tudi tako naredil, ko sem bil v Zagrebu, 12 diplom mi je poslal vse lastnoročno pisane, jaz sem jih komaj oddal in nijsem nič imel, on je pa tako zaslužil 6 goldinarjev.“ — Ker gospod H. diplome, katero je Lesar lastnoročno pisal, nij hotel nikakor vzeti, nij kazalo drugzega, nego poklicati kaligrafa, kateri je izdelal diplomu tako lično, da vsacemu dopade, kdor jo vidi v okusnem okviru v gosp. H..... ovej sobi. — Ta poradni slučaj pa je bil obelodanil faktum, da je gospod Lesar za kratek čas in 50 kebrov tudi kaligraf, dasi se kot tacega še nij nikjer naznanil.

— („Musterconcerte“) glasbene matice to je bav-bav, katerega se je „Tagblatt“ tako prestrašil, da od jeze žvižga, kakor žvižga strahopet fantiček kadar ga je prav groza, da bi si dajal pogum. „Allgemeine musikalische Zeitung“, ki izhaja v Leipzigu je namreč prinesla notico, v katerej govori o ustanovljenji „glasbene matice“ v Ljubljani in o njenih namerah, ter konča s tem, da pravi, ka se bodo dajali todi „musterconcerte“. Ta beseda je povod, da nek nemškutarski patron Tagblattovske klike zliiva svoj žolč čez vso slovensko muzikalno slovstvo in čez glasbeno matico, brž ko ne iz gole jeze, da je pošten vnvanj nemšk list omenil brez vsega zasmehovanja nov literaren zavod marljivega slovanskega naroda. To presega razum domačih nemškutarskih možgan, ki nemajo drugzega ko neotesano psovanje za vse, kar je slovanskega. Da se bodeš še bolj jezil, ljubeznjivi Tagblattovec, te lahko zagotovimo, da ne bode težko glasbini matici v resnici napraviti izgledne koncerte, gotovo predno bo preteklo nekaj let, in da bode v malih letih za domačo godbo in petje storila glasbena matica več; nego je kdaj storila ponemčena filharmonična družba. Bolj ko bodeš ti blato metal po novem mladem zavodu, tem bolj bode rastlo tebi in tvojim tovarišem na jezo, domačej umetnosti pa na čast in korist. Tedaj se le kmalu zopet oglasi.

* (Izvrstnost telegrafa), ki je napeljan od čuvaja na gradu na ljubljanski rotovž, da se ž njim naznanja kraj požara, se je zadnje dni, ko je gorelo v Udmatu, zopet čudno obistinila. Ta slavni telegraf je namreč, dasi je v Berolinu, metropoli nemške nezmotljivosti, popolnosti in arogance za drage novce kupljen, vendar bil tako šegav, da je mesto v Udmat baš na nasprotno stran, namreč v Gradišče kazal, kakor da bi hotel gasilno stražo za norca imeti. Le slučaj, da je nekdo izmed stražnikov za požar že vedel, jih je rešil nepotrebnege pota. Ali nij bil morebiti telegraf le muhast in je hotel napraviti pravi pravcati „Berliner Witz“? —

* (Četrta slovenska predstava) dram. društva v deželnem gledališči bo v saboto 26. oktobra. Predstavljala se bode prvokrat igra „Ljubljanski postopač“, obraz iz meščanskega življenja v 4 dejanjih, po češkem K. Tyla poslovenil J. Staré. Igra ima resno dejanje in prav hvaležne naloge ter se bode dobro igrana gotovo dopala.

* (Jezuits polno črno brado) je bil videti te dni v nemškem gledališči ljubljanskem. Mi smo v kratkem času letošnje nemške saisons že marsikaj čudnega videli, ali ta monstrum se nam zdi vendar najženiialnejša iznajdba. Če so nekerim nemškim gospodom igralcem njih brke tako k sreč — pardon, pod nos prirasle, da se nikakor ne morejo ločiti od njih, jih mi prav radi oprostimo daljnega predstavljanja tacih karikatur.

* („Sokol“ Vipavski) napravi dne 27. oktobra veselico. Program: 1) Petje. 2) „Slovenka sem“, deklamacija. 3) „Konkurenca“, vesela igra v enem dejanji. Po besedi ples na domačo godbo.

* (Iz Šmarja pri Celji) se nam piše: „Štrtin letošnjega vina je prodal tukajšen posestnik po 128 gld. Visoka cena vina daje najlepše spričalo neutrudljivemu vinorejcu.“ (Druga leta so se dobila v Šmarji vina po 30—50 gld. štrtinjak.)

* (Iz Ptujja) se nam 21. okt. piše: Ptujška čitalnica napravi v tekočem letu sledeče veselice: 27. oktobra tombola, 10. novembra tombola, 24. novembra ples, 1. grudna gledišče in tombola, 15. grudna tombola, 31. grudna Silvestrov večer. Leta 1873 bode 6. januarja glediščna predstava. — Vsi člani se uljudno vabijo, da se vseh veselje mnogoštevilno udeležijo. Odbor.

* („Primorska štedionica.“) Že večkrat smo v zadnjem času omenili napredek Hrvatov na narodno-gospodarskem polju in poročali smo, kako si naši južni bratje eden denarni zavod za drugim ustanavljajo. Zopet so se združili narodni možje, da ustanove v Kraljevici (Portorè) hranilnico z naslovom „Primorska štedionica“. Ustanovniki vabijo k podpisovanju delnic po 25 gld., ki se bode godilo 1., 2. in 3. novembra. Končalo se bode podpisovanje delnic, kadar bode 30.000 gld. podpisano. „Odveč bi bilo, pravi „Obzor“ k temu, dokazovati korist te naprave. Dosti je, ako se opomni na korist, katero imajo delničarji sličnih podvzetij v Zagrebu, Varaždinu in še manjših mestih naše domovine. Kar pa se tiče koristi, ki bode iz nove hranilnice izvirala za prebivalstvo, opazimo edino, da v reški županiji še nij nobene hranilnice, reška pa vnanjemu prebivalstvu nič ne koristi.“

* (Zabavnega lista „Zore“), katera bode še do novega leta v Mariboru izhajala, prišel je broj 20. (za 15. oktober) na svetlo. Obsega začetek novele „Zadnji lét“, dalje: „Na Angleško se grem ženit“ VI., konec razprave: „Kazimir Veliki, kralj poljski“, spisal Lazar, črtico „o življenju jelenov“, spisal Firbas, „Jezikoslovne črtice“, spisal Caf, razpravo „Belizarjev konj“, razpravo slov. slikarja Franke-ta, „Beneški umetniki“, nadaljevanje prevoda Horacijeve „ars poetica“.

* („Telovadba v ljudski šoli“) se imenuje mala slovenska knjižica za našo šolsko mladino. Izšla je v Miličevi tiskarnici in založbi. Kakor spisatelj, g. Janez Zima, učitelj v Ljubljani, v predgovoru pravi, jej je namen: našo šolsko mladino seznaniti s telovadnimi izrazi. — Čemu so za „našo šolsko mladino“ pridejane nemške pesni „O freie Turnerei“, to sam g. Zima vedi!

* (Notar gosp. Mürtl) na Vranskem je imenovan za notarja v Celovci.

* (O Miletiću) so dunajski listi poročali, da ga je mrtud zadel. Miletić sam pa dementira to vest — kar nas prav veseli. Naj vrli Srb dela še mnogaja leta za svoj narod!

* (Predilska železnica.) V Trstu bilo je 11. t. m. posvetovanje med zastopniki trgovske zbornice in poslanci beneškega železniškega komiteta. Pri tej priložnosti so zastopniki trgovske zbornice izrekli, da med vsemi projekti za zvezo Trsta z avstrijskimi deželami bi glede na koristi Trsta predilska železnica predilska železnica bila najvažnejša.

* (V Zagrebu) se je pokazala bolezen kozé. Zbolelo je v kratkem 54 ljudi. Dotične oblasti si vse prizadevajo, da zabranijo razširjenje te nevarne kužne bolezni, ki v Trstu še zmirom razsaja; imamo torej od dveh strahov bati se, da se tudi k nam zanese.

* (Srbska železnica.) Eno najimenitnejših vprašanj za Srbijo je zidanje železnice, po kateri bi se ta z najboljšimi naravnimi prirodkami obdarovana dežela zvezala z zapadno Evropo. Dandaj je Turčija vedno zapreke delala, ker je nij bilo volja, turško železnico v zvezo spraviti s srbsko. V najnovšem času pa kažejo vsa znamenja, da se to vprašanje povoljno za Srbijo reši. Ruski knez Uhtimski, eden največjih bogatinov na Ruskem, storil je srbski vladi ponudbo, da je pri-

pravljen, železnico od Belgrada skozi vso Srbsko do leta 1874 dodelati in ne terja od vlade nobene garancije obresti. Srbska vlada bo menda ta za njo jako ugoden predlog sprejela in tako dopolnila eno najgorkejših želj naših jugoslovanskih bratov. Nemški listi za to ponudbo kneza Uhtimskega vohajo skriven načrt ruske vlade, katera po tem potu srbsko železnico namerava v svoje roke dobiti. „N. Fr. Pr.“ zategadelj poziva avstrijsko vlado, na večjo pozornost, kakor dosle, obrača na projekt srbske železnice, da ne pride Rusom v oblast.

* (Ruski knut) vendar tako nij nesnosljiv kakor marsikateri Nemec misli, to nam dokaže sledeči fakt. Volinski vedomosti (novine) soobčajo namreč, da so 24. sept. starega stila ali 6. okt. nov. stil. let. leta prisegli Čehi vnovič prišedši v Volin (v jugozapadnej Rusiji) i vzevši podanstvo (Unterthanschaft) Rusije, i sicer v številu 176 rodbin. Prisega je bila prinešena Čehom tržestveno (feierlich), v pričujočnosti mestnih vlastij (oblastij) i sobravšega se naroda. Do sedanjega časa je českih rodbin na Volinu 1340 in v njih je duš obojega spola 6746. Čehi so si raznovremeno (v raznih časih) nakupili zemlje 20.035 desetina (desetina ima dva ruska orala) za 607.519 rubljev. Pride dakle na desetino blizo 30 rubljev i za oral 15 rubljev; po našem denarju stoji desetina 48 for. i oral po 24 for. Českimi poselkovi (Ansiedlung) se je obrazovalo 33, i ti sostavljajo 4 volosti (večja ruska občina), namreč: Glinsko, Dubensko, Lucko i Kupičevsko.

* (M. P. Pogodin) je v poslednjem zasedanju slavjanskega komiteta v Moskvi med drugim tudi o sedanjem razporu med Bulgari in Grki govoril. Govor njegov, gotovo karakterističen za rusko mišljenje, je ta-le: „Bulgari so ravno kar izsilili — žalostno je sicer izgovoriti — od turške vlade samostalnost svoje cerkve. — Kakor Slavjani se moramo radovati, da ti prvi kristjani izmed Slavjanov, dobé nakonec polno bogosluženje na narodnem jeziku, to je, na jeziku naših prvoučiteljev, sv. Kirila i Metodija, i da ob enem pridobé ali bolje sebi povrnejo mogočno sredstvo za daljše svoje razvitje in obrazovanje. — Kot sini pravoslavne cerkve izrazimo globoko svojo žalost, da je sveto delo dalo povod k razdor. Čudimo se, da se je grško duhovenstvo odločilo delati s sovražnim načinom, in da nij našlo sredstev, zado- stiti zakonitim željam. Če delo ide iz svetovnih nagonov, tako bi mi vsi gotovi bili zjedinjenimi silami odškodovati jih za bistvene izgube. Grki se ne morejo pritožiti na pomanjkanje ruske radodarnosti. Oni so dobili od nas v vse prodol- ženje zgodovine neprenehoma podpore, a Slav- jani nijso dobili nikoli nič. Obžalovati je, da sedaj Grki za naše dobro z brezrazsodnim kri- čanjem plačujejo nam ne po kristjanski, in še Turke k sovraštvu proti Bolgarom bude. — Za- htevanje imeti duhovno načelstvo iz svojih rojakov, zahtevanje slišati slovo božje na svojem je- ziku, je-li to krivoverstvo? Krivoverstvo so mogli nazivati tako želenje rimski papeži, i to v IX., X. stoletji, obsojeva sv. Kirila i Metodija, no ne pravoslavni Grki XIX. stoletja. Pri tem, če ruska cerkev, moldavo-vlaška, atenska, in srbska cerkev uživajo znano samostalnost, zakaj bi ne mogla uživati jo na takih osnovanjih tako dolgo sirot- stvojoča cerkev bolgarska. — Primečateljno je, da ta razpra v nedrah vostočne cerkve nastaja ravno v taj čas, ko zapadna cerkev razpada in prvi mislilci v njej se svobodé od svojih nasled- stvenih predsodkov in obračajo svoje uzore k pravoslavju. — Zgodovina dela svoje delo. Morebiti sedanje žalostno in ob enem tolažiteljno sobitje ima občni zgodovinski pomen in posluži v blagost plemen slavjanskih. — Spominjamo pri tej priliki i te okolnosti, pri katerih ste vstočna in zapadna cerkev začeli svoje razdeljenje ravno zavoljo Bol- garskega naroda. — Ne morem, da ne bi obračal pozornost še na sledeče javljenje. V vseh nemških katoliških deželah se kaže silno dvigjenje, a kato-

liški Slavjani ostanejo ravnodušni k žgečemu vpra- šanju in še ne spominjajo, i kakor da bi še ne razumeli trudov, i podvigov svojih apostolov sv. Kirila i Metodija.“

* (Časopis „Ruski mir“) [ruski svet] soobčaje, da se železnica med Vitegro in Onego na belem morji uže pridno trasira. Ta železnica bode 333 vrst dolga. Po tem takem bode skoro tudi Petrovgrad s Arhangelskem na severnem le- denem morji zvezan, kajti od Onega do Arhan- gelska nij posebne daljave več.

Gospodarske stvari.

Iz št. Jurija blizo Celja.

Gospodarjem, imajočim mnogo goveje živine.

Bolezen, ktera se kaže sedaj pri govedih v gobcu in parkljih, in se širi po deželi če- dalje bolje, sama ob sebi sicer nij nevarna, vendar zadeva posestnikom mnogo škode in nadležnosti, ker živinče za živinčetom zboli, ter po takem v istem hlevu dolgo časa trpi.

Svetoval bi tedaj, naj bi živinorejci, kakor brž zapazijo v svojem hlevu omenjeno bolezen, ne lo- čili bolnega živinčeta od zdrave živine, ker bi to ne pomagalo nič, — nego da dajo vcepiti to bo- lezen tudi vsem drugim govedam, akoravno še nijso bolna, zakaj:

1. Ločitev bolnega živinčeta ne ohrani zdravih goved nalezljivosti betega.

2. Je po vcepljenju mogoče bolezen v 2—3 tednih iz hleva spraviti.

3. Ker se mora nastelja bolne živali odstra- niti, se je manj potrat v treh tednih, nego pri dolgem bolehanju v 6—10.

4. Le malo gospodarjev ima po 2 hleva za ločitev, tudi ne za postrežbo bolne in zdrave živine posebnih strežajev.

5. Je lože se ravnati po ukazih, danih živi- norejcem, strani kužnih bolezni, samo tri tedne, nego spolnovati jih 6 tednov ali še dalje časa.

6. Se ljudem redno težko zdi, odstraniti mleko od očitno bolnih krav, veliko manj se to zgodi v začetku bolezni.

Ako pa se vsem govedom vcepi ta bolezen ob enem, se bode ljudstvo lože zdrževalo povži- vanja takega zelo škodljivega mleka kakih 3—4 tednov, kakor dalje časa.

Končno omenim, da se bolezen zdravim go- vedom vcepi na ta način:

Gobec zdravega živinčeta se pomaže znotraj z žlezo in slinami bolne živali; — ali bolje, voda, nahajoča se v mehureh pri bolni živini v gobcu, spravi se v malo ramico žležaste kože v gobcu zdrave živine.

Dr. Ipavec.

Dunajska borska 23. oktobra.

C. k. cekini	5	13
Srebro	107	—

Kot drugi koncipijent

dobi jurist, kateri je slovenskega jezika popol- noma zmožen tudi v pisavi, takoj prostor.

Pisma naj se pošljejo podpisanemu.

Dr. Jakob Ploj,

(208—3)

odvetnik v Ptujju.

Prežalostna naznanjam, da se je moj oče, gospod

Janez Skvarče,

župan v Rovtah,

13. oktobra t. l. ob 1/2 9. zvečer v večni dom preselil. Pogreb je bil 15. oktobra in zahva- ljujem se srčno vsem, ki so ranjcega na zadnjem potu spremili.

Rovte, 20. oktobra 1872. (214—1)

MARIJA SKVARČE,
hči ranjcega.

„Prva občna zavarovalna banka Slovenija”

V LJUBLJANI

s temeljnim kapitalom 2,000.000 gold. a. v.

je osnovala glavni zastop za dolenjo Štirsko in vse slovenske pokrajine Koroške ter izročila vodstvo gospodu

ANTONU LOQUENZ-U

V CELJI,

kateri bode potrebno organizacijo dovršil. Delavnost banke Slovenije bode obsegala zavarovanje:

- 1) proti škodi po ognju, streli, razletu (eksploziji);
- 2) „ „ na blagu, ki se prevaža po vodi in na kopnem;
- 3) „ „ po toči na poljskih pridelkih;
- 4) „ „ na zrcalnem steklu, ko bi se strlo;
- 5) na človeško življenje v vseh primerah tega zavarovalnega oddelka.

Svojimi fondi banka Slovenija naslednje razpolaga:

- a) skontiranjem mestnih in domicilnih menjic;
- b) posojili na državne in obrtniške papirje;
- c) „ „ posestva;
- d) „ „ prihodne pridelke in posojili obrtnikom, skupščinam in občinam, proti poroštvu in zagotovitvi.

Vsako leto se razdeli 15 % čistega dohodka za dobrotelne namene.

V Ljubljani, 15. oktobra 1872.

(207—3)

Predsedništvo banke „SLOVENIJE”:

Lavoslav knez in stari grof Salm-Reifferscheid.

Dr. Etbin Henrik Costa.

Varstvo proti mrazu je in ostane dobra zimska obleka.

Zimsko blago

iz čiste ovčje volne, katera, kakor znano, truplo vsakega škodljivega vremena varuje in je zato za ohranjenje zdravja o jesenskem in zimskem času nepogojno potrebna.

Rokovice iz najboljšega angleškega Buxingskega blaga iz ovčje volne.

- 1 par za gospode kr. 50, 70, 90.
- 1 „ „ „ podšite kr. 70, 90, gl. 1.20.
- 1 „ „ „ dvojne, prefino tamburirane gl. 1, 1.20, 1.40.
- 1 „ „ „ gospe kr. 60, 80, gl. 1.
- 1 „ „ „ fino podšite kr. 80, gl. 1.20.
- 1 „ „ „ dvojne, prefino tamburirane kr. 80, gl. 1.20.
- 1 „ „ „ otroke, po velikosti kr. 30, 40, 50.
- 1 „ „ „ podšite kr. 50, 60, 70.

Shawli za pot in drugi

iz čiste ovčje volne, najlepši risanje.

- 1 kos za gospode kr. 70, 90, gl. 1.20.
- 1 „ „ „ dvojno dolg gl. 1.50, 1.80, 2.
- 1 „ „ „ gospe kr. 50, 60, 80, gl. 1, 1.20.
- 1 „ „ „ otroke kr. 40, 60, 80.

Žilogrejeci, najboljša sorta.

- 1 par za gospode kr. 25, 30, 40, 50.
- 1 „ „ „ gospe kr. 25, 35, 45.
- 1 „ „ „ otroke kr. 15, 25.

Zdravilni telogrejeci

iz čiste pavole ali ovčje volne.

Ti varujejo po zimi pred vsakim prehlajenjem, zato se posebno priporočajo.

- 1 kos za gospode kr. 90, gl. 1.20, 1.40.
- 1 „ „ „ najfineja sorta gl. 1.50, 2, 2.50.
- 1 „ „ „ gospe gl. 1.20, 1.40.
- 1 „ „ „ najfineja sorta gl. 1.80, 2.50.
- 1 „ „ „ otroke kr. 70, 85, gl. 1.
- 1 „ „ „ najfineja sorta gl. 1.20, 1.50, 1.80.

Zdravilne spodnje hlače.

- 1 par za gospode gl. 1, 1.50, 2.
- 1 „ „ „ prefine gl. 1.50, 2, 2.50.
- 1 „ „ „ gospe gl. 1.20, 1.80, 2.

Zdravilne nogovice

iz čiste ovčje volne.

- 1 par nogovic za gospode kr. 30, 40, 50, 60.
- 1 „ „ visokih nogovic za gospe kr. 70, 80, 90, gl. 1.
- 1 „ „ za otroke kr. 25, 35, 45, 60.

Zimske srajce

- iz najfinejega blaga iz ovčje volne, moderne in elegantne, prsi s svilo montirane.
- 1 kos za gospode gl. 3.50, 4, 4.50.
- 1 „ „ z bogato izšitimi prsi za telovnik gl. 4.50, 5.50.

Spreddaj oferirano blago se samo in edino v taki kvaliteti dobi pri

A. Friedmann-u, Dunaj, Praterstrasse, 26.

Kupci en gros dobijo rabat.

(205—2)

Krajniki za gospe in gospode, prav elegantni.

- 1 kos za gospode kr. 20, 35, 45, 65.
- 1 „ „ „ gospe kr. 20, 30, 40, 50.
- 1 „ „ „ otroke kr. 15, 20, 30.

Čepice za gospe in deklice.

Najmodernejše, najnovejše in najlepše.

- 1 kos za gospe gl. 1.80, 2.50, 3, 3.50.
- 1 „ „ „ deklice kr. 60, 80, gl. 1.20, 1.50.

Mufi za gospe in otroke.

- 1 kos za gospe, eleganten gl. 1.80, 2, 2.50.
- Cela garnitura, muf in ovratnik gl. 2.50, 3.50, 4.50.
- 1 kos za deklice gl. 1.50, 2.

Čisto novo za to sezono.

Robci za gospe in deklice v barvah: belo, violeto, rdeče, modro.

- Ti so iz prav berlinske volne z najlepšimi vtankami slikami.
- 1 kos za gospe gl. 1.20, 1.80, 2.20, 2.80.
- 1 „ „ „ največje sorte, ogrinjalec gl. 3.50, 4, 4.50, 5.
- 1 „ „ „ za deklice kr. 60, 80, 90, gl. 1.20.

Izvrstni

- so zimski suknjeni čevlji za gospode, gospe in otroke, okusno adjustirani, resnično varstvo pred mrazom.
- 1 par za gospe gl. 1.40.
- 1 „ „ „ gospe gl. 1.50.
- 1 „ „ „ otroke kr. 50, 70, 90.

Specialiteta za gospode!

Jako lep predprsnik (chemisette) za gospode iz najboljših ovčje volne, z lepo štepanimi prsmi, z ovratnikom in luknjami za roke vred, tako da se lahko vrh vsake srajce nosi, lepša in greje.

1 kos 60 kr.

Nogovice za na lov, visoka sorta.

- 1 par velike sorte, najboljše kvaliteta gl. 1.30.
- 1 „ „ „ največjih in najboljših gl. 1.60, 1.90.

Kamašnje, prefini kvaliteta.

- 1 par visoke sorte za gospe gl. 1.20, 1.50, 1.80.
- 1 „ „ „ za otroke kr. 60, 70, 80, 90.

Pelerinski ovratniki za gospe,

visoki, elegantni, za bale in pohode za entrée.

1 kos gl. 2.50, 3.50, 4.50, 5.

Podplati za čevlje,

kot vloga za vsako obutev, ohranijo nogo suho in toplo, so zato za zdravje posebno dobri.

- 1 par za gospe kr. 25.
- 1 „ „ „ gospe kr. 30.

1 „ „ „ gospe kr. 30.

Službe!

Pri **banki Sloveniji** v Ljubljani se takoj v službo vzamó

spretni nadzorniki in potovalci

z izvrstnimi pogoji. (206—3)

Dotičniki naj se oglase pri ravnateljstvu.

Zdravnik za zobe,

docent dr. Tanzer

iz Graden

ordinira vsak dan neprestano od 8. do 4. ure za bolane v zobeh, stanuje v „Hôtel Elephant“ sobna št. 20 in 21, 1. nadstropje.

Ostane zaradi mnogih bolnikov še do 5. novembra t. l. (213—1)

Št. 185.

Razpis podučiteljske službe.

Na dvorazredni ljudski šoli v Mozirji je razpisana podučiteljska služba z letno plačo 300 gld. in s prostim stanovanjem. Prosilci naj položijo svoja s postavnimi spričali in dokazi o popolnem znanji nemškega ino slovenskega jezika obložena prosila najdalje do 30. oktobra 1872 pri krajnem šolskem svetu v Mozirji.

Okrajni šolski svet v Gornjem Gradu

15. oktobra 1872.

(211—2)

Predsednik: **Franz.**

Matej Soršak

v Kropi na Gorenjskem

priporoča svoje **puške**, katerih ima čez 27 sort iz čudno lepega domačega damaska, več sort kot Angleži in Francozi. Od najnižjega do najvišjega kupa velja: 1 Lefauchaux dvocevka 30, 33, 35, 38, 40, do 100 gld. — 1 Percussions dvocevka 18, 20, 22, 25, 28, 30, do 80 gld. — Železne dvocevke lepo damascirane 11 gld. 80 kr., 12 gld. 50 kr., 13, do 18 gld. — Železne enocevke 6, 7, do 8 gld. — Šestostrelni revolverji 8 gld. 50 kr., 10, 12, 16, 20, do 30 gld. — Tudi šajbarke, štuci, risance, pištole, nakapse puške. (210—2)

Kdor denar naprej pošlje, dobi provizijo; sicer se blago pošilja za povzetek (Nachnahme).